

Megjelenik hetenként kétszer szerdán és szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljújhely (Vármegyeház udvar)

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési ár:
Negyedévre . . . 3000 K.
Egy évre . . . 12000 K.
Hirdetések:
négyzetcentiméterenként.
Nyilttér soronként 500 K.

Telefon:
(szerkesztőség)
63. szám.

FŐSZERKESZTŐ:
Báró MAILLOT NÁNDOR

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. MIZSÁK JÓZSEF

Telefon:
(kiadóhivatal)
63. szám.

Harmadik út

Bethlen István gróf, miniszterelnök harmadszor indult el külföldre, hogy a külföldi kölcsön dolgában azokon a helyeken, amelyekre tartják magukat a kölcsön engedélyezése felől dönteni, képviselje Magyarországot kívánságait.

Valóban nagyon helyes dolog, hogy a miniszterelnök a személyes jelenlét kérdését annyira fontosnak tartja, mert ezáltal sok olyan — esetleg felmerülő — gátló körülménynek lehet az elhárítója, amik talán a tárgyalások során spontán is felmerülhetnek. De külpolitikaig is nagyon fontos az, hogy a személyes érintkezések kapcsán a külföld vezető politikusaival nexust tartsunk. A kisanant politikusi soha egy alkalmat nem szalasztanak el, hogy ott, ahol módjuk nyílik, személyes felszólalással s megjelenésükkel érvényt ne igyekezzenek szerezni kívánságuknak.

Mennyivel fontosabb ugyanekkor reánk nézve Bethlen István miniszterelnök részlete, amikor is nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy olyan eszközök birto-

kába jussunk, amelyekkel mód nyílik számunkra arra, hogy gazdaságilag rendbeszedjük magunkat.

Bethlen István kormányelnöki mi voltában, eddig lezajlott három külföldi útja között fontosság tekintetében nem lehet megkülönböztetéseket tenni, mert mind a három külföldi utazása a maga nemében igen fontos céllal történt. A két előző, a várakozásnak megfelelő eredménnyel is végződött s különös nagy érdemük, hogy ezeknek a nyomában megtört a külföldi rosszindulat irányunkban. Már az első út alkalmával nemcsak szóbaálltak velünk egyes nagy nemzetek, de határozottan segítségünkre is igyekeztek jönni.

Ugy tűnik, mintha ez a harmadik út lenne a magyar igazság igazi útja, amikor perfektuálódni fog a valóságban is mindaz a jóindulat, ami eddig elvi megállapodásokban már mutatkozott. Ezért nagyon fontos Bethlen István miniszterelnöknek ez a párizsi útja, ahol az elközelgő napokban fog dönteni a Népszövetség, az eddigi bizottsági tárgyalások és javaslatok után a magyar kölcsön dolgában.

Amennyire fontos tehát ez

a külföldi út, százszorta fontosabb, hogy ez alatt ne merüljön fel semmiféle olyan belföldi egyenlenség, ami veszélyeztetné ennek a korszakos jelentőségű akciónak a sikerét. Ha nem is sikerült a magyar pártok agyarkodó viaskodása közepette megteremtteni a nagyon kívánatos pártközi békét, mégis elvárja a magyar közvélemény, hogy ha nem is kimondottan, de hallgatóságosan jöjjön létre a Treuga Dei, némuljanak el az oktan s nagyon kártékony hadakozások, mindenki azon legyen, hogy ha nem is aktíve, de passzíve szolgálja azt a nagy akciót, amelyet a kormány indított meg s amelytől várja az ország a jobb napokra való ébredését.

November havi közigazgatás

Sátoraljújhely, dec. 10.

Hétfő délelőtt tartotta a vármegye közigazgatási bizottsága Thuránszky László főispán elnöklése alatt december havi rendes ülését.

Az alispáni jelentés elsősorban a személyi változásokról emlékezett meg s a november hó 19-én megtartott rendkívüli közgyűlés intézkedéseiről, a létszámcsökkenésre vonatkozó törvény és belügyminiszeri rendelet végrehajtá-

sát illetőleg. A közlekedéssel kapcsolatban a sátoraljújhely—hollóházai kisvasut november hó 30-án foganatosított közigazgatási pótbejárásról tett kimerítő jelentést az alispán, megemlítve, hogy a kisvasut építés-vezetősége minden lehető elkövet arra nézve, hogy a város lakosságának kívánságai teljesíthetők és kedvező időjárás esetén a munkálatok még december hó folyamán befejeztesse.

A Bodrogközi Gazdasági Vasut szanálása érdekében pedig felhívást intézett az alispán az érdekelt községek képviselőtestületéhez, valamint az érdekelt birtokosokhoz és vállalatokhoz, hogy a reájuk kivetett buzaértéknek megfelelő összegek befizetése iránt a legsürgősebben intézkedjenek.

A mezőgazdasági munkálatok a heteken át tartó folytonos esőzések miatt szüneteltek s a szépen fejlődött őszi vetések az alantabb helyeken víz alá kerültek. Takarmányhiány folytán az állatállomány téli eltartása nagy gondok elé állítja az állattulajdonosokat.

A november hóra rendelkezésre bocsátott hatósági liszt és 1400 mm. étkezési só szétosztása iránt intézkedett az alispán s megállapította az árakat.

A lakosság általános egészségi állapota úgy a járásokban, mint Sátoraljújhely város területén

A proletárdiktatura Zemplén vármegyében

Irta: Dr. Kossuth János

(9)

I. Bevezetés:

A történelmi anyag egybefoglalásának vázlatos ösmertetése.

1918-ik év nyarán, dacára a francia és olasz csatatereken kivívott fényes győzelmeknek, a helyzet mindinkább komorabbá vált. Az antant egyesült erejének nyomása a közép-európai hatalmakat védekezésre kényszerítette s erőre kapott az az aggodalom, hogy azok túl fogják őket szárnyalni. A hanyatlás jelei az osztrák-magyar hadsereg hiányos ellátásában is kezdettek mutatkozni. Éheztek a katonák a lövészárokban, ahol a kenyéradagokat is meg kellett szükíteni. A pótlásokban zavar, rendtelenség mutatkozott. Majd a fegyelem lazulása következett be. A régi — harcban is kipróbált — tisztek nagy része elesett vagy harc képtelenné vált,

akiket a katonai szellem és kiképzésben hiányos újonc-tisztek képtelenül nem pótolhattak. Dögletes tanokat és híreket csempészték be agitátorok a katonák közé készülő forradalomról, amely új világot ígért a harcot megszüntetni kész katonáknak. Végzetes hiba volt a hadsereg szellemi züllesztésének meg nem akadályozása, mely nem menthető azzal, amivel menteni próbálják, hogy t. i. a züllesztés együtt jár a vereséggel s hogy a szertelen nyomás — ha hozzá még a legelembb szükségletek is hiányoznak — megbontja a fegyelmet. Mert a hadsereg sehol döntő vereséget nem szenvedett. S ha kemény kezű ember áll a sereg élén, még súlyosabb körülmények között is biztosítja a fegyelmet.

Szerencsétlenségünkre a főhatalom volt gyenge, ami annál végzetesebbé vált, mert egész erejével kitörőféltben volt az ősi fajjaitok: a pártoskodás, amely lapangott az egész háború alatt. Gróf Tisza István rettenetes jóslatát: ha megoszunk „mindnyájan nyomorultul elveszünk”, a

pártidüh süketen fogadta, hogy teljesebbé mehessen. Mikor — a balkáni front összeomlása után — a katasztrófa orkán szerű erővel és gyorsasággal közeledett, a magyar kormány élén egy nagy és sikereiben gazdag multu — de elaggott — államférfi állott a túléltetés tehetetlenségével terhelt. Gyászos végzetünk volt azután, hogy amíg ellenségeink egytől-egyig nagyszabású, az időkhöz mért, rendkívüli akaraterejű államférfiakkal bírtak, mi Károlyi Mihályt kaptuk. A balsors műve volt, hogy az egyetlen hivatott férfi Cassandrája lehessen nemzetének, mielőtt a nemzetet pártoskodásának ősi átka miatt lesújtó sorsharag martir koszorúval tisztelte volna meg.

A gyászos színen megjelent gr. Károlyi Mihály a már előbb hangoztatott, később közhellyé nyílt pacifizmusával. A gyökeretlen optimizmus szines szappanbuborékjai keringtek körülötte. Az a hír szárnyalt ország szerte, hogy nagy befolyása van a nagyantantnál, különösen a francia vezető politikusok s különösen Clemenceau

is, súlyos szavú, hivatásos államférfiúnak tartják és rokonszenvekkel tisztelték meg. Nem hiányoztak az aláfestések sem. Az év egy részében Párizst látta meg, már régebbi idők óta, ahol a gazdag magyar mágnás előkelő társadalmi összeköttetésekre tett szert.

Sokan fűztek kedvező magyarázatot ahoz is, hogy őt bocsátották a franciák el az internáltságból elsőnek, míg társait sokáig sanyargatták a fogvatartással. Amint a Károlyi Mihály emlékirataiból tudjuk, az optimizmus abból az audienciából sarjadzott ki, amelyen Poincaré a háború kitörését megelőző évben őt fogadta s amelyen Károlyi a hármasszövetség ellenes magyar párt támogatását kérte. Hihető, hogy az okos francia szívesen hallgatta azt, ami neki tetszett s örömmel pillantott a kártyákba, amelyhez kombinációit fűzhetette. Amde az emlékirat hallgat arról, a későbbi fejlemények pedig egyenesen elmentmondanak annak, hogy az udvariasság aprópénzén kívül Károlyi egyebet is hozott volna a tarsolyában a Poincaré audien-

Egyes szám ára 200 K.

— Tizenötmillió pályadíj az angol szőlőtermelőknek. Egy nemrégiben elhalt angol polgár, Mr. Georges Dickson végrendeletében évenként 150 font sterlinget kamatozó alapítványt létesített olyan termelő jutalmazására, aki abban az esztendőben Angliában a legnagyobb szőlőszemet termeli. Tizenötmillió szép pénz egy szőlőszemért, de ha már megvan, kár hogy magyar termelők is nem versenyezhetnek érte.

— Egeret, patkányt biztosan kiirt a világhírű szabadalmazott Radikal irtóanyaggal. Egy adag 3500 kor. Standard-laboratórium, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Telefon 82-74.

Ruhákat kifogástalanul tisztít, minden színre fest Rakovszky, Beresényi-utca 5. sz. Bérlelő: Sárkány.

Kosztprézt!

Felhívom T. vidéki üzletfeleim figyelmét arra, hogy Bank- és Tőzsdebizományi irodám a mai naptól kamatoztatás céljából valorizálva is elfogad kisebb-nagyobb összegeket heti 4—10 %/o-os kamatokra.

Eljárás: Cégetől kérjen postatakarékpénztári csekklapot, melyen az összeget megküldi. Cégem Önnek a pénz beérkezésével egyidejűleg úgy a pénzről, valamint annak biztosítására 200%o-os értékpapírfedezetről letétjegyet küld. A kosztba adott összeg 8 napra felmondható. — Tőzsde megbízásokat, pénzt vidéki bankoktól, tőzsdebizományosoktól is elfogadok. Válaszbélyeget feltétlenül kérek.

László Dániel

bank- és tőzsdebizományos
Budapest, Szabadság-tér 2. sz.
Telefon: 201-30, 23-64.

Nagy Karácsonyi és Újévi vásár

mélyen leszállított árakban

Schwarzbart Lipót

Cipőnagyházában

Sátoraljaujhely

Úri divat különlegességek
karácsonyi ajándékokul

LUKÁCS-nál.

Páncz Lajos

kötszerész-műszerész

Sátoraljaujhely, Drugeth-utca 16.

Sérvkötő, haskötő és

füző-specialista. Készít:

Műláb, műkéz és min-

dennemű orthopaediai

készülékeket.

Selyem lámpaernyők behúzá-

sát, ridikulók készítését, keztyűk

és fűzők tisztítását és javítását

elvállalom.

ZEMPLENI GAZDA

A Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye

Szerkesztő:
ILLÉSHÁZY ENDRE
A Zemplén várn. Gazd. Egye-
sület ügyv. titkára

GAZDABANK

új kibocsájtású részvényei je-
gyezhetők a Gazdasági Egye-
sület titkári hivatalában.
Egy részvény ára 3000 K.

Zempléni vármegyei Gazdasági
Egyesület

357/1923. szám.

MEGHÍVÓ.

A Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület Igazgatóválasztmányának t. tagjait a Sátoraljaujhelyben a vármegyei háza kistanácsstermében 1923. évi december hó 17-én 10 és fél órakor tartandó választmányi ülésre ezennel meghívom.

Tárgysorozat.

1. Elnöki jelentés az alapszabályok jóváhagyásáról.
2. Alispáni leirat a hernádkaki tanulmányi ut tárgyában.
3. Jelentés a rézgalic akció eredményéről.
4. Jelentés értékpapírok vételéről
5. Előterjesztés a Zempléni Gazda megjelentéséről.
6. Titkár kérvénye tiszteletdíj-jának megállapítása végett.
7. Alapító tagok belépése.
8. Évdíjas tagok felvétele.
9. Az Első Magyar Általános Biztosító Társasággal kötött szerződés felbontása iránt előterjesztés.
10. Adminisztratív jellegű előterjesztések.

Sátoraljaujhely, 1923. dec. 8.

Thuránszky László,
ügyvezető elnök

Mit tegyünk a túl buja gabonák ellen?*)

Több helyről értesültünk, hogy az őszi vetések tulságos buján fejlődnek, magasak, husos levelelűek, vagyis száruk s sásuk igen megnövekedett s félős, hogy ha nagyobb hótakarót kapnak, kipállanak, elkorhadnak, ha nem járja őket a friss éltető levegő, vagy lerogynak és részben elkorhadnak, rothadnak s a termés igen csekély lesz. Hogyha pedig száruk megy a gabona s kalásza kezd fejlődni — gatyában van, mint mondani szokták —, akkor meg éppen minimális lesz a hozam, mert ez a kalász tönkresilányul s tavaszra kelve, csak a sarjhajtásokból keletkező rövid, kis, aprószemű s kései kalászok fognak silány maghozamot adni. Mindez ellen védekezni kell a gazdának s lesarlózni vagy lekaszálni a buja őszi vetéseket, de csak hegyüket, hogy tövét meg ne sértsük, ki ne vágjuk. Nagyon óvatosan járjunk el ezen munkánál, mellyel visszavetjük a növény fejlődését és így az normálissá válik. Esetleg ugyanezen eredményre jutunk akkor is, ha állatokkal (marhákkal, lovakkal, ser-

*) A Barázdából.

tésekkel vagy juhokkal) letipratjuk vagy nagyon vigyázva legeltetjük. Különben a legeltetést legjobban csak juhokkal végezhetjük úgy, hogy azokat lassan mozgatva, de a nyájjal meg nem állva, teljesítetjük velük a vetések lecsönkázásának munkáját, mert ha megállanánk állatainkkal, bizony azok kopaszra legelnék ezen területeket vagy ki is tépnék tövestől a kalászosokat s így még nagyobb kárt okoznának. Sertések nem valók ilyen legeltetésre, mert azokat a turástól nem tudják visszatartani, a ló és marha pedig — kivált a laza vagy fellazult talajban — felszaggatná a gabonátöveket. Nehezebb hengerekkel megjárva az ily túl buja vetéseket, szinte segítünk a bajon, mert a henger megtöri a szárt és sást is és leszorítja a talajfelületre, tehát a növénynek erőlködni kell, hogy ismét felkeljen s kiegyenesedjék, a törés okozta sebek beheggedjenek, összeforranak stb., ez alatt elmulik egy pár hét, növekszik a hideg, a vegetáció megszűnik és tovább nem fejlődik a vetés — tavaszig.

Az előrelátó gondos gazda azonban oly intézkedéseket fogantatott gazdaságában, melyek az őszi gabonavetéseknek túl bujaságát meggátolják. Ezek legelseje az, hogy nem vet tulságos korán, hanem csak október közepe táján, amivel a cecidomia (hesszeni légy) kártételeitől is megszabadul. De nem is vet tulsűrűen, hanem csak a rendes mennyiségű magot helyezi a földbe — legfeljebb 90—100 kg.-ot egy kat. holdba — s minél korábban vet és minél csiraképebb magot használ, annál ritkább legyen vetése, mert ugyanis elbokrosodik az.

Igen tanácsos a gabonákat a trágyázástól távolabb eső évben vetni az egyes táblára, mert közvetlen az istállótrágya után nagyon valószínű, hogy meg fognak dűlni — ha ősszel nem is, de tavasszal. Ez okból új törésekbe sem szabad őszi kalászosokat vetni s különösen gyep-törés vagy erdőirtásba se tegyünk buzát vagy rozst, mert azok megdülnek és

mindenesetre gazosak, gyomosak lesznek. Ilyen földekbe inkább talajlazító kapások valók.

Legelőnyösebb a négyes forgó, midőn a friss trágyába kapást helyezünk, ezután tavaszi, melyet takarmánynövény követ és csak a negyedik évben (a trágyázás utáni legutolsóban) teszünk bele őszi gabonát, mely akkor bizonyosan nem lesz oly buja, hogy a kipállás vagy megdülés, lerogyás veszélye kerülgetné. Azon kifogás, hogy ilyen beosztás mellett sovánny talajba jut a kalászos, elkerülhető azzal, ha kat. holdankint mintegy egy métermázsza szuperfoszfátot vagy csontlisztet szórunk el vetés alkalmával, amellyel a szemképzést előmozdítjuk s 1—2 nappal az érést is siettetjük. Számos helyen sok éven át végzett kísérletek igazolják az ilyen vetésforgó helyességét.

Öreg gazda.

József királyi herceg szőlővétele.

Lapunk november hó 21-én megjelent számában adtuk hírt azon örvendetes eseményről, hogy József királyi herceg gróf Széchényi Wolkenstein Ernő mezőzombori királyhegyi szőlőjét megvette s ezután belépett a tokajhegyaljai szőlőbirtokosok sorába.

Budapestről vett értesülés szerint a királyi herceg a vétel tárgyát képező szőlő szomszédságában fekvő 14 holdas Selbstherr-féle szőlőt is megvásárolta s így az egykori Rákóczy-szőlő kétharmadának tulajdonosává lett.

Örömmel adunk hírt ez újabb vételről, bizalommal tekintünk a jövő elé, ismerve annak nagy jelentőségét, amit a Tokajhegyaljára a magyar nemzet lelkéhez oly közel álló főhercegi családnak a Tokajhegyalján való letelepedése jelent.

Ezzel kapcsolatban örömmel hozzuk tudomására a vármegyei Gazdasági Egyesület tagjainak, hogy a királyi herceg 200.000 K. alapítvánnyal belépett a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület tagjai sorába.

Mindazoknak,

akik orvosi rendelésre kávét nem isznak és akik kávét jelenlegi magas ára miatt vásárolni nem akarnak, vagy nem tudnak, helyes kivezető utat, illetve tökéletes pótlószert találnak, ha a régóta bevált Franck-féle Enrilo-t használják, mely minden egyéb pótlék hozzáadása nélkül a babkávét izét a legjobban közelíti meg, kellően erős, valamint összetétele miatt nagyon tápláló, kiadósága pedig az állandó fogyasztásra rendkívül olcsóvá teszi.

Enrilo.

PALMA
Kaucsuk talpvédő
és
kaucsuk czipósarok.

Jegyző urak
figyelmébe!

Raktáron tartjuk az összes

községi
közigazgatási
nyomtatványokat

és azt a legmérés-
keltebb áron áru-
sitjuk.

ZEMPLEN
könyvnyomda
Sátoraljaujhely.

Nagy karácsonyi vásár
KLEIN MÁRTON rőfös és divatárú üzletében
Sátoraljaujhely, Rákóczi-u. 1.
Minden raktáron lévő cikkek mélyen leszállított árban
Női fehérneműek teljes kiárusítása.

BLITZ FRIDA
NŐI-KALAP ÜZLETE S. A UJHELY FŐUTCA 22
Nagy választék eredeti bécsi modell kalapokban.
Állítások és formálások pontosan legolcsóbb árban készülnek.

WEISZ EMIL angol női szabó terme
Sátoraljaujhely, Gróf Somogyi Ilona-utca 11. sz. (Papsor)
Kosztümök, utcai ruhák, kabátok, sport-kosztümök
elegáns, divatos, elsőrangú kivitelben.

Aprított és hasábtüzifa

Elsőrendű
hazai

SZÉN

garantált szag-
és kőmentes

legolcsóbb napi árban kapható

Lefkovits Dávid és Társa

Telefon: 129.

Kossuth Lajos utca 30.

Schönfeld és Berkovits Rt.
SÁTORALJAUJHELY
Molnár I. sarok és Károlyi-u. 1.
Legmagasabb árban veszünk
mindenféle

NYERSBŐRT,
nyulat, rókat, gö-
rényt és nyestet.

Kovács Balázs Sauerhely
Elvállal mindennemű
férfi és női kalapok átalaki-
tását, javítását és tisztítását.
Rákóczi-utca 43. (Diánával szemben.)
a legrövidebb idő alatt.
Raktáron mindenféle férfi
gyapjúkalapok minden színben.
Pontos kiszolgálás. Jutányos árak.

MEGHIVÓ.

A Tolcsvai Takarékpénztár

t. részvényesei az 1923. évi december hó 23-án
d. e. 10 órakor az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság javaslata az alaptőkének
10.000.000 koronára leendő felemelésére
és ezzel kapcsolatban az alapszabályok
4., 5. és 19. §-ának módosítása.

Tolcsva, 1923. december 6-án.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy szavazati jogaikat
a közgyűlésen csak azon esetben érvényesíthetik, ha az alap-
szabályok 17. §-a értelmében részvényeiket a közgyűlést meg-
előzően, az igazgatóságnál letéteményezik.

Aprított tűzifa
és elsőrendű bükkhasábfá

legolcsóbb napi áron minden mennyiségben

házhoz szállítva kapható.

JUHN RÓBERT ÉS TÁRSA

fakereskedők

SÁTORALJAUJHELY

Telep: Andrassy-utca 2. — Telefon: 75.

Az Első Sátoraljaujhelyi Hordógyár
butorgyárában
ujjonnan készült **complett hálószobák**
gyári árban kaphatók.

Karácsonyi és ujévi ajándékait Szabó Pál

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében vásárolja.

Imakönyvek! Ifjúsági iratok! Képeskönyvekből nagy választék mindkét nembeli ifjúság részére. Társas-
játékok, sakkfigurák és táblák. Dobozos levélpapírok. Emlékkönyvek. Levelezőlap albumok. Festékek
dobozokban. Magyar festőművészek képeinek másolatai keretbeve. Hegedűk, húrok, hegedűtokok stb.

14 karátos arany töltőtollak!

Disztárgyak!

Íróasztal-készletek a legfinomabb kivitelig!